

ЗНАЧЕННЯ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ПІЛОТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Безумовно, що професійне навчання пілота – це складний, багатовимірний, тривалий процес, який відрізняється від інших напрямків підготовки спеціалістів, як в Україні, так і в світі. Це пов'язано з різноманітними факторами, які визначають характер діяльності пілота: підвищеними вимогами до рівня безпеки польотів; значними економічними вимогами експлуатантів до польоту; високою вартістю навчальних польотів та тренажерної підготовки, підвищеним рівнем інтелектуального та емоційного навантаження льотного складу; значними соціально-психологічними проблемами у сім'ї і суспільстві, та іншими.

На етапі первинної професійної підготовки основним завданням діяльності багатьох спеціалістів, які забезпечують цей процес, є формування у майбутнього пілота знань, умінь, навичок, які є базою для його професійної льотної майстерності. В такій системі важливим залишається індивідуальний підхід до навчання, який базується на врахуванні індивідуальних особливостей пілотів, рівня професійно-важливих психофізіологічних та особистісних якостей, типологічних особливостей, життєвого та професійного досвіду[1, 2].

Тому виникає нагальна потреба у виборі відповідних методик та розробці рекомендацій щодо корекції психічних процесів, які забезпечують професійно-важливі якості пілота.

Основною метою даного дослідження було встановлення особливостей пам'яті та уваги у пілотів, які навчаються у НАУ на спеціальності «Льотна експлуатація повітряних суден». У дослідженні взяли участь 28 студентів. Дослідження проводилось за допомогою таких методик: «Пам'ять на числа», «Вивчення п'ятнадцяти слів»; «Трикутники»; «Хрестики»; «Запам'ятовування тексту»; «Виявлення слів»; «Переплутані лінії». Підбір методик відбувався цілеспрямовано, у відповідності до характеру інформації, з якою в майбутньому буде необхідність працювати пілотам. У процесі роботи із стимульним матеріалом були використані різні шляхи надходження та опрацювання інформації, такі як зір, слух, дистанційна та контактна робота із стимульним матеріалом.

Отримані результати свідчать про те, що на початку навчання існують серйозні проблеми як із короткостроковою так і довгостроковою пам'яттю, так і з концентрацією уваги. Що стосується коротко-та-довгострокової пам'яті, то за результатами методик були отримані схожі результати: 10% студентів, які брали участь у дослідженні отримали відмінні результати, 30% – добрі, 50% – задовільні, і 10% – незадовільні. З'ясування особливостей уваги, продемонструвало наступні закономірності: відмінних результатів не було отримано; добрі результати продемонстрували 35%, задовільні результати були виявлені у 50%, незадовільні – у 15% студентів, які брали участь у дослідженні.

Добре відомо, що пам'ять має дуже велике значення в житті і професійній діяльності людини: завдяки їй у людей формуються уявлення про сприйнятті раніше предмети або явища, внаслідок чого зміст їх свідомості не обмежується наявними відчуттями і сприйняттями, але включає в себе досвід і знання, набуті в минулому. Увага – це вибіркова спрямованість свідомості людини на певні предмети і явища, і, хоча вона не є процесом відображення дійсності, але являє собою одну зі сторін психічної діяльності – її динаміки – і виражається,

насамперед, у більш ясному й чітко перебігу психічних процесів і в точному виконанні пов'язаних з ним дій [3]. Тому вивчення особливостей таких, на перший погляд, відомих всім і достатньо досліджених психічних процесів, є важливим та актуальним під час підготовки до професійної діяльності майбутніх пілотів. Отримані дані свідчать про необхідність розробки індивідуальних тренінгових програм, в яких використовуються різні сучасні методи, для покращення пам'яті та уваги майбутніх пілотів.

Список літератури

1. Кальниш В.В. Особливості структури професійної діяльності військових льотчиків/ В. В.Кальниш, В.В.Кравчук, Король А.В. Військова медицина України.– 2007. – Т.7. №3.С. 100-106
2. Швець А.В. Основи програми психофізіологічного тренажу операторів, діяльність яких пов'язана з підвищеною небезпекою А. Швець. І. Філатова Під заг.ред. В.І. Варуса. – Донецьк: ТОВ «Укрдрук», 2010.– 183 с
3. Максименко С.Д, Соловієнко В.О. Загальна психологія: Навч. Посібник. – МАУП, 2000. – 256 с.

*Науковий керівник: Долгова О.М.,
канд. біол наук, доцент*

